

Merkostnad för sena beslut

Grov uppskattning av kostnad för sena täktbeslut

En regelförenkling eller snarare en mer optimal resurstilldelning för länsstyrelsernas täkthandläggning vore värdefull för många intressenter.

Nedan redovisas en grov första uppskattning av värdet per beslut, om den genomsnittliga handläggningstiden netto kunde minska från åtta till sex månader och om länsstyrelserna bättre kunde behålla rutinerade täkthandläggare.

Producent: ”Onödiga” utredningar som en rutinerad handläggare inte frågar efter, men som nyanställda begär av sökande för en ny täkt beräknas kosta 0,1–0,2 Mkr extra. (Siffran är uppskattad via intervjuer och kan preciseras om så önskas. En täktansökan för en ny täkt kostar totalt 0,5 – 1,5 Mkr.)

Kunden: När täkttillstånd dröjer kommer konkurrensen att fördröjas. Senare konkurrens gör dels att man kan förvänta något högre tonpris på materialet, dels att materialet behöver transporteras längre vilket ökar transportkostnaden (1,5 kr/ton, km).

Vår ansats är 5-20 kr/ton. Under två månader antar vi att 35 000 ton produceras. Detta fördyrar vägar och järnvägar samt skolor, bostäder och kontor. Vi antar en merkostnad på 0,40 Mkr för kunderna. Det skulle spara direkta kostnader på drygt en halv miljon kronor (0,15 + 0,40 Mkr) om nettotiden för täkthandläggning minskar till i genomsnitt högst sex månader och färre extra undersökningar utöver vad som verkligen krävs, begärs in.

Samhället: Vi bifogar en C-uppsats från Umeå Universitet VT 2003 ”Nybrytning eller långa transportavstånd?”. Där uppskattas att extra utsläpp av CO₂, NO_x, SO₂, kolväten och partiklar samt ökat vägslitage, buller och olyckor kostar i runda tal 0,35 Mkr för en ”utebliven täkt” i två månader (sid 34), dock räknat på 50 000 ton.[1]

När det gäller förlängda drifttillstånd i befintlig täkt i drift finns en annan problematik. Om tillstånd, trots god framförhållning, inte kommer fram i tid får verksamheten avbrytas – till skillnad från annan miljöfarlig verksamhet som inte har tidsbegränsade tillstånd.

I prövningsprocessen kan stopp komma med kort förvarning. Om inte personalen kan omplaceras på ett produktivt sätt rör det sig om 0,1 Mkr/månad i personalkostnad plus en kapitalbindning i maskiner och infrastruktur som genomsnittligt kan värderas till 10 Mkr.

I övrigt är resonemangen ovan om extra utredningar och extra transportkostnader giltiga även när täkttillstånd ska förnyas. Kraven på en sådan ansökan är lika stora som kraven när man öppnar en ny täkt.

Totalt fattas cirka 350-400 täktbeslut per år vid landets 21 länsstyrelser.

[1] Om miljöavgifter och vägskatter är korrekt utformade har samhällets kostnad redan betalats. Men även om förorenaren betalar, så är det troligen önskvärt för samhället att slippa olyckor och miljöbelastning,